En ny tid, nya möjligheter och ett nytt bibliotek

Stadsbiblioteket

Malmö stad

Tiden förändras och vi med den

Vi lever i en värld av förändringar. Det kan tyckas självklart, men aldrig har det varit så påtagligt som nu, aldrig har så mycket ändrats så snabbt. Den moderna informationstekniken förändrar vår vardag, vårt sätt att leva, ja, till och med vårt sätt att tänka. Och förändringen sker nästan omärkligt – det som igår uppfattades som en utopi ses idag som en självklarhet.

Vill du veta hur högt Eiffeltornet är? För tjugo år sedan hade du förmodligen slagit upp det i en uppslagsbok, idag söker du på Wikipedia, direkt i mobilen. Om du följde en tv-serie under 80-talet, på en av de två statliga tv-kanalerna, såg du till att vara hemma klockan åtta när programmet började. Idag väljer du bland hundratals kanaler och ser programmen när du själv vill. För inte alls särskilt länge sedan ringde du dina vänner när du ville prata, idag håller du kontakt med alla du känner – och några till – via Facebook. Och när det gäller litteratur har läsplattan börjat sitt intåg i Sverige – något som kommer att förändra såväl läsandet som vår syn på böcker.

Den nya tekniken krymper avstånden och ökar utbudet, skapar nya beteenden och nya behov. Och en mängd nya möjligheter för alla, inte minst för oss som bibliotek. Genom att ta avstamp i nutiden och blicka in i framtiden skapar vi morgondagens bibliotek, ett gränsöverskridande bibliotek som berör och betyder något i många människors liv. 2010-talets bibliotek.

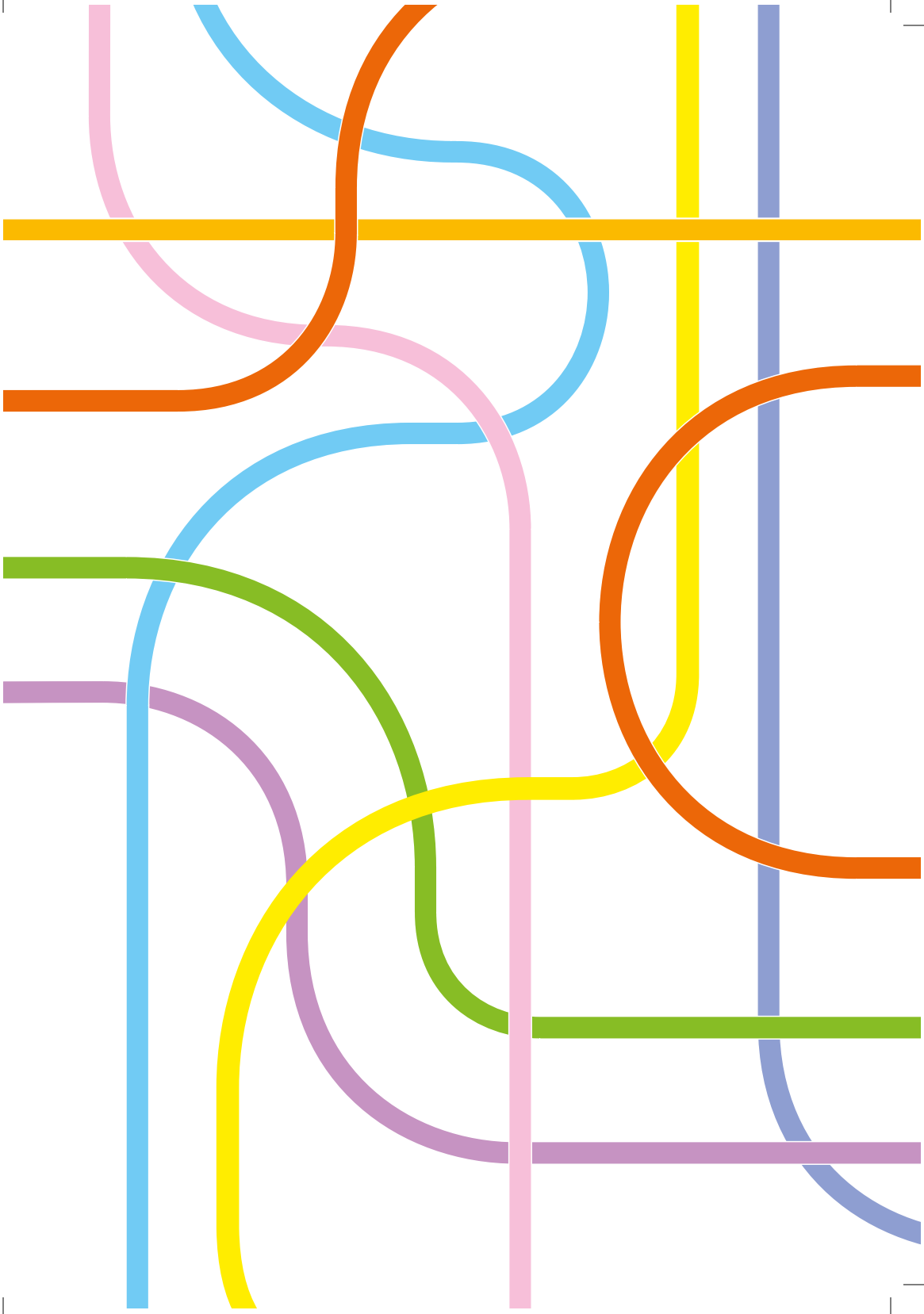

En demokratisk mötesplats som inspirerar och utvecklar

Att sammanfatta bibliotekets uppdrag i några få ord är inte enkelt, ändå har vi gjort ett försök. Stadsbiblioteket i Malmö ska inspirera och utveckla. Eller – ännu hellre – inspirera *till* utveckling. Det är ett uppdrag vi fått av Malmö Stad, ett uppdrag vi är stolta över.

Hos oss ska alla Malmöbor finna inspiration att utvecklas som aktiva medborgare, som medmänniskor, som individer. Kreativt och kunskapsmässigt, på bredden och på djupet. Vi ska stimulera till lärande och läsande, lyssnande och deltagande. Vi ska verka för demokrati och jämställdhet, uppmuntra till kritiskt granskande, sätta aktuella dagordningar och stimulera till debatt.

Stadsbiblioteket i Malmö ska vara en demokratisk mötesplats, en plats för *alla*. Inte bara en plats dit alla är välkomna, utan en plats som alla besöker. Unga och gamla, män och kvinnor. Människor i karriären och de som saknar arbete. Folk från förorten och de som bor i innerstaden. Pensionärer, föräldralediga och studenter. Nyinflyttade såväl som genuina Malmöiter. Först när alla olika samhällsgrupper väljer att besöka oss kan vi skapa en levande, demokratisk mötesplats.

Just nu prioriterar vi speciellt två målgrupper: barn och unga samt nya Malmöbor. Det hänger samman med Malmös befolkningssammansättning: 50 % av alla Malmöbor är under 36 år, och nästan 40 % av invånarna är födda utanför Sverige eller har föräldrar som är födda utomlands.

Vi konkurrerar om timmar och minuter

I vårt samhälle är tid en bristvara. Utbudet växer och tillgängligheten ökar, men tiden är konstant. Och ofta alldeles för knapp.

Som bibliotek konkurrerar vi om människors tid, om timmar och minuter. I praktiken betyder det att vi konkurrerar med alla möjliga aktiviteter och företeelser: en familjeutflykt till bokskogen, en timme på gymmet. Ett besök i bokhandeln, på Mobilia eller IKEA. Några timmar vid datorn, framför tv:n eller kanske i trädgården. En fika på stan eller en titt in på Konsthallen.

För att fylla vår roll som Malmös demokratiska mötesplats måste vi attrahera olika sorters människor. Slåss om deras uppmärksamhet, slåss om deras tid. Locka dem att besöka oss, och när de väl är här ska vi ge dem en fördjupad och förlängd upplevelse. Därför ska vi se över vårt arbetssätt och våra yrkesroller, förändra, förnya, tänka annorlunda. Våga tänka nyskapande.

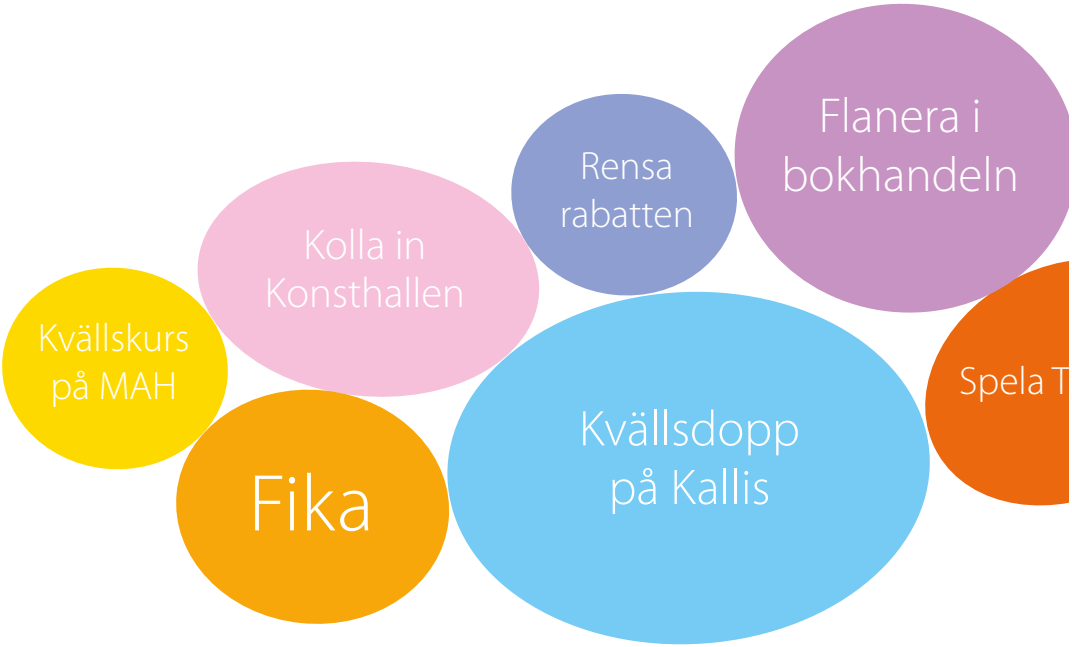

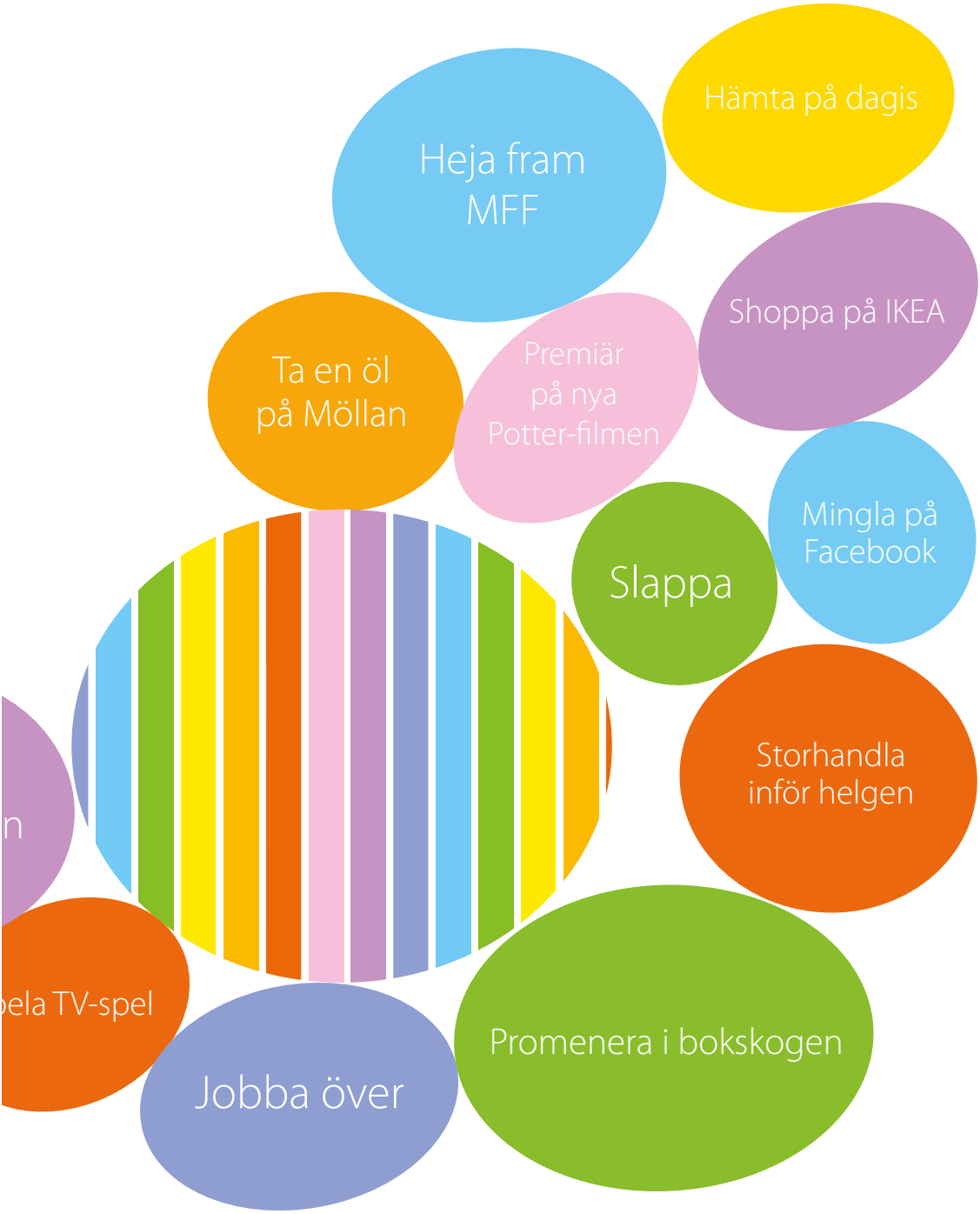
Hämta på dagis
Heja fram MFF
Shoppa på IKEA
Ta en öl på Möllan
Premiär på nya Potter-filmen
Mingla på Facebook
Slappa
Storhandla inför helgen
n
ela TV-spel
Promenera i bokskogen
Jobba över

För att nå fler människor måste vi bjuda in fler människor. Så enkelt är det. Och vi måste bjuda in dem på deras villkor, göra det enkelt för dem att ta del av vårt utbud. Här spelar den digitala tekniken stor roll – via det digitala biblioteket kan besökarna idag utnyttja våra tjänster när det passar dem, dygnet runt, alla dagar i veckan. Och utbudet är stort, användarna kan söka information i olika databaser, låna e-böcker, spela spel, lyssna på ljudböcker och musik samt ta del av olika evenemang, både i realtid och i efterhand. Ändå har vi bara sett början.

Vårt mål är att inom en snar framtid öka från 1,2 digitala besökare till 1,4 miljoner per år. För att nå dit måste vi skapa ett digitalt bibliotek som kan hävda sig i konkurrensen från övriga aktörer på internet. Vi ska höja den tekniska kompetensen – både hos våra användare och hos oss själva – samt utveckla såväl innehåll som utförande. Vi ska skapa lättnavigerade och lustfyllda gränssnitt. Vi ska inte begränsa oss och se det digitala biblioteket som en nätbaserad variant av det fysiska, utan i stället utforska mediets unika möjligheter. Digitalisering av lokalt och unikt material ska kunna erbjudas världen. Information från en mängd olika källor ska kopplas samman till nya helheter som går ut via nya kanaler. Via mobiltelefonen, läsplattan och liknande informationsvägar ska man kunna ta del av våra program och bidra själv.

Via det digitala biblioteket når vi fler

I det digitala biblioteket kan vi skapa en kreativ arena för interaktion och utvecklande dialoger. Här kan alla våra användare ta steget fullt ut och bli medproducenter, via bloggar och communities kan vi tillsammans fördjupa oss i olika ämnen samt skapa länkar mellan olika subkulturer. Via nätet kan vi dessutom bjuda in, och samspela med, resten av världen och på så sätt förvandla Stadsbiblioteket i Malmö till en intressant, internationell medspelare.

Vi tänker nytt – både inne och ute

Även i det fysiska biblioteksrummet ska vi tänka nytt. Vi ska utnyttja byggnadens flexibilitet genom att skapa rum för alla: de högröstade och de tysta, de som söker nya kontakter och de som vill njuta av lugn och stillhet. På biblioteket ska finnas plats för lustfyllda, lekande och lärande aktiviteter som tilltalar alla tänkbara grupper: barn, pensionärer och studenter, men också singelpappor, deckarfantaster, teknikälskare, poeter, hortensiaodlare, mellanösternexperter …

För att använda byggnaden på bästa sätt kommer vi att förverkliga den ursprungliga inredningstanken och samla facklitteraturen i Slottet och skönlitteratur, musik samt film i Ljusets Kalender. På byggnadens öppna ytor iscensätter vi skiftande miljöer som ramar in möten och aktiviteter kring samlingarnas innehåll och bjuder in till nya upplevelser. I det nya biblioteket kommer barnen att få en mer framträdande plats. De minsta barnen får sitt eget rum på plan ett i Ljusets Kalender och på plan två skapar vi en öppen miljö för de större barnen, i nära anslutning till ytorna för unga och vuxna. På Slottets bottenplan, där den tidigare barnavdelningen fanns, inrättas en bistro.

Men vi stoppar inte där, vår vision är att sudda ut gränserna mellan biblioteket och omvärlden, spränga de fysiska och mentala ramarna för vad ett bibliotek förväntas vara och istället utforska vad ett bibliotek skulle kunna bli. Vi ska förlänga våra öppettider och öppna fler fysiska ingångar till biblioteket. Vi vill införliva platsen utanför biblioteket med vår verksamhet och binda samman de inre och yttre rummen. Vi vill söka nya arenor och gästspela ute i samhället: i parken, i simhallen och på lekplatsen, på gator och torg. Genom att låta biblioteket komma till människorna – istället för bara tvärtom – öppnar vi upp för nya och oväntade möten och får möjlighet att arbeta efter helt nya förutsättningar.

Från ett klassiskt bibliotek till ”a great good place”

Alla samhällen behöver öppna mötesplatser, ställen där människor på ett enkelt sätt kan träffas, utbyta information och erfarenheter, bygga relationer, diskutera och debattera. I den gamla världen fanns de naturligt: allt från den lokala byakrogen till kyrkbacken fungerade som öppna arenor för samtal och möten. I vår urbana värld finns ett skriande behov av informella mötesplatser, s k *great good places*, som hjälper till att ena människor och grannskap. Platser som fungerar som en ingång i samhället för den nyinflyttade, platser där man lär känna människor och skaffar information, lär sig hur samhället fungerar. Platser där man hittar likasinnade, men också lär känna människor från andra kulturer och med andra erfarenheter. Verkligt demokratiska forum som inte utesluter någon utan till sin karaktär är öppna, välkomnande, tillgängliga och relationsbyggande. Platser som biblioteket.

I vår strävan att förädla rollen som en demokratisk mötesplats, *a great good place*, ska vi öka besökarnas möjligheter till medskapande och interaktion genom debatter och diskussionsforum, workshoppar, studiecirklar och communities. Vi ska öppna upp för formella och informella möten, gränsöverskridande och utvecklande relationer.

Även när det gäller vår egen verksamhet ska vi bjuda in nya medaktörer: alltifrån andra kulturinstitutioner till företag och organisationer. Som ensam aktör finns det en naturlig gräns för hur långt vi kan nå, öppnar vi våra dörrar mot omvärlden och inleder nya partnerskap ökar möjligheterna avsevärt.

Tillsammans skapar vi det nya biblioteket

Vi har kunskapen. Vi har redskapen. Vi har visionerna. Kort sagt – tillsammans har vi möjlighet att skapa ett helt nytt bibliotek, en levande och välkomnande mötesplats som inspirerar till utveckling. En plats för *alla* Malmöbor.

Vi har redan tagit de första stegen och resan kommer att bli både spännande och utvecklande, men förändring kräver arbete och engagemang av alla som deltar. 2010-talets bibliotek är ett nytt sorts bibliotek. En del har kanske redan förändrats på ett naturligt sätt, och förändringen i sig har fött nya tankar och ny kunskap. Härifrån går vi vidare.

Alla som arbetar på det nya biblioteket kommer att utveckla nya kompetenser. Vi kommer att komplettera och fördjupa våra kunskaper genom att rekrytera människor med alternativ utbildnings- och erfarenhetsbakgrund. Vi ska alla omvärdera det vi gör, skärskåda våra yrkesroller i ljuset av det nya. Vi ska lyfta blicken och lära oss nytt. Som stöd för processen kommer vi att genomföra ett omfattande kompetensutvecklingsprogram under de närmaste åren.

För att samla ny kunskap – och sprida den vidare – ingår vi partnerskap med flera utomstående. När vi sjösätter

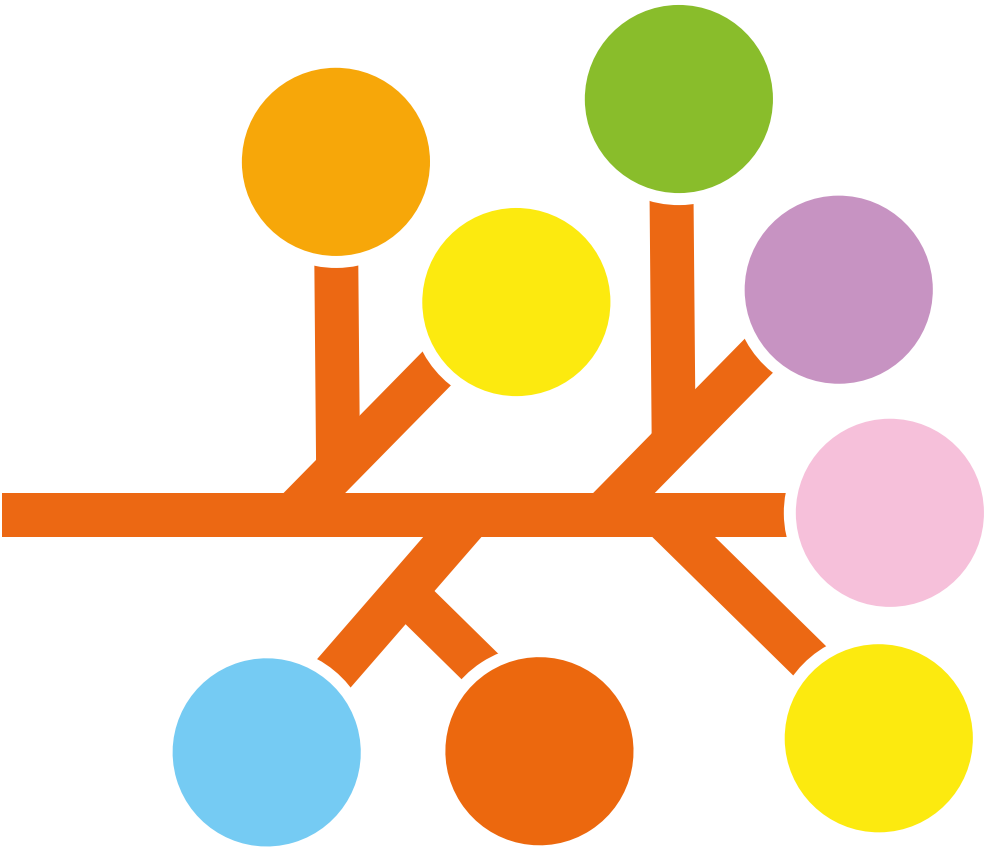

kompetensprogram samarbetar vi med relevanta universitet och storstadsbibliotek i Sverige och Danmark. När vi bjuder in till Internationell författarscen interagerar vi med Kulturhuset i Stockholm, Köpenhamns Sorte Diamant eller intresserade förlag. Och när vi öppnar Malmö Lärcenter går vi hand i hand med Utbildningsförvaltningen i Malmö.

På ett nationellt plan är hela biblioteks-Sverige igång med ett omfattande förändringsarbete. Och som ett resursstarkt storstadsbibliotek med erfarenhet av nationella uppdrag tar Stadsbiblioteket i Malmö en aktiv roll som bidragsgivare i utvecklingen. Tillsammans skapar vi det nya biblioteket, i Malmö, i Sverige och i världen.

Denna skrift bygger på *Strategi för Stadsbiblioteket i Malmö 2009 – 2012*:
The Darling Library – ditt liv, dina drömmar, ditt bibliotek.